

Konsernijohdon omistajaohjauslinjaukset / Lempäälän Kiinteistöhuolto ja -tekniikka LEKITEK Oy, tavoitekortin hyväksyminen

Kunnanhallitus 08.05.2023 § 117
334/00.04.02/2023

Valmistelijat kunnanjohtaja Heidi Rämö, johdon erityisavustaja Tuulia Rinne

Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Lempäälän konserniohjeen mukaan konsernijohdon tulee omistajaohjauksen ja muun vuorovaikutuksen keinoin viestiä tytäryhteisöille ne kuntastrategiassa ja talousarviossa asetetut tavoitteet, jotka tytäryhteisön tulee omassa liiketoiminnan suunnittelussaan ottaa huomioon. Hallintosäännön 4. luvun 1 §:n mukaan Lempäälän kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian 25.5.2022 § 27. Kuntastrategiassa ei oteta erikseen kantaa omistajapolitiikkaan, mutta strategiasta on löydettävissä painopistealueita ja tavoitteita, jotka antavat suuntaa tytäryhtiöiden omistajaohjaukseen.

Konsernijohdon tavoitteellinen omistajaohjaus asettuu kuntastrategian ja talousarviotavoitteiden välimaastoon. Kuntastrategia ohjaa kunnan toimintaa pitkällä aikavälillä (2022-2030) kun taas talousarviotavoitteet asetetaan yhdeksi vuodeksi kerrallaan ja siten, että tavoite tulee saavuttaa talousarviovuoden aikana. Konsernijohdon omistajaohjauksen tueksi laadittava tavoitekortti toimii konsernijohdon keskipitkän aikavälin tahtotilana, joka antaa omistajaohjauksen yksittäisille toimenpiteille suuntaa talousarviovuodet ylittäen. Tavoitekortti on konsernijohdon eli kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen työkalu.

Tavoitekorttityöskentelyn päätehtävänä on muodostaa konsernijohdon näkemys siitä, miksi yhtiö on olemassa ja miten se toteuttaa omistajan tahtotilaa keskipitkällä aikavälillä (kohta 1). Sen lisäksi sillä on kaksi muutakin tehtävää (kohdat 2 ja 3):

- 1) Tytäryhtiökohtainen tavoitekortti on konsernijohdon omistajaohjauksen väline. Tavoitekorttiin kirjataan omistajan tahtotila sekä ne yhtiön toimenpiteet, jotka kasvattavat yhtiön omistaja-arvoa.

Konsernijohto käyttää tavoitekorttiin kirjattua omistajan tahtotilaa valmistelunsa ja päätöksentekonsa tukena, kun se antaa ennakkokannan yhtiötä koskevassa asiassa tai valmistelee valtuustolle yhtiötä koskevaa päätöstä. Tavoitekortti toimii siten muun muassa kunnan ja yhtiön talousarviotavoitteiden valmistelun tukena. Onnistuneessa omistajaohjauksessa kunnan yhtiötä koskevat yksittäiset päätökset ovat linjassa konsernijohdon hyväksymän tavoitekortin kanssa.

Tavoitekortti toimii myös yhtiön oman valmistelun tukena. Vaikka yhtiö tekee päätöksensä itsenäisesti ja pyytää erikseen kunnalta ennakkokannan konserniohjeen mukaisissa asioissa, toimii tavoitekorttiin kirjattu tahtotila valmistelua suuntaavana ohjeena.

- 2) Tytäryhtiökohtainen tavoitekortti toimii myös raportoinnin välineenä. Yhtiön kirjaamat ajankohtaiset asiat yhtiöstä ja yhtiön

toimintaympäristöstä vahvistavat konsernijohtoon käsitystä omistamastaan yhtiöstä ja mahdollistavat omistajatasen ratkaisujen oikea-aikaisen etsimisen.

Tavoitekortti ei muuta kunnan olemassa olevia käytäntöjä perusraportoinnin eli konserniseurannan ja -valvonnan osalta. Pääasiallinen toiminnan ja tavoitteiden raportointi tapahtuu osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

- 3) Tavoitekortti toimii perehdytyksen välineenä. Tavoitekortin alkuun on kuvattu yhtiön perustiedot, kuten toimitusjohtaja, hallitus, perustamisvuosi ja henkilöstö, yrityksen liikevaihto ja muut tunnusluvut sekä yhtiön tehtävät siten kuin ne on todettu yhtiöjärjestyksessä, kunnan talousarviossa ja yhtiön perustamisvaiheessa.

Tavoitekortin kautta mm. uudet päättäjät kunnanhallituksessa ja yhtiön hallituksessa pääsevät kootusti tutustumaan yhtiön tehtäviin ja tarkoitukseen.

Näiden kohtien lisäksi tavoitekortissa käsitellään yhtiötä koskevia omistajatasen strategisia riskejä. Kunnan toiminnan osalta sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kunkin yksittäisen, kunnan palveluja tuottavan yhteisön toimivan johdon tehtävä, mutta kunnan on sopimuksilla, konserniohjeilla ja muilla omistajaohjauksellisilla toimilla varmistettava, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät toimivat myös näissä peruskunnan ulkopuolissa organisaatioissa (HE 268/2014 vp, s. 168).

Jatkossa konsernijohtoon on tarkoitus käsitellä tavoitekortteja vuosittain keväällä. Tällöin konsernijohto palaa yhtiötä koskeviin keskipitkän aikavälin tavoitteisiin, niiden seurantaan ja mahdolliseen päivittämiseen sekä yhtiötä koskeviin ajankohtaisiin asioihin. Kevään käsittely mahdollistaa sen, että kunnalla ja yhtiöllä on vahvempi pohja lähteä valmistelemaan seuraavan vuoden talousarvion tavoitteita. Tavoitekorttien käsittelysykli perustuu myös Lempäälän hallintosääntöön, jonka mukaan kunnanhallitus laatii vuosittain kuntakonsernin sisäisten yhteisöjen omistajaohjauslinjaukset (4 §, 2. kohta). Tavoitekortti toimii hallintosäännössä tarkoitettuna vuosittaisena omistajaohjauslinjauksena.

Yhtiökohtaisen tavoitekortin valmistelu

Tavoitekortteja on valmisteltu kunnan konsernijohtoryhmässä sekä yhtiökohtaisissa valmistelutapaamisissa alkuvuonna 2023. Yhtiökohtainen valmistelu käsitti kunnanjohtajan ja toimitusjohtajan valmistelutapaamisen sekä tapaamisen, jossa edellä mainittujen lisäksi valmisteluun osallistui myös yhtiön puheenjohtaja.

Ennen kunnanhallituksen käsittelyä tavoitekortti on käsitelty yhtiön hallituksessa, jossa yhtiön hallitus on luonut tavoitekorttiversioon, johon se on valmis sitoutumaan. Kunnanjohtajan esitys tavoitekortin sisällöksi on kuitenkin itsenäinen.

Lempäälän Kiinteistöhuolto ja -tekniikka LEKITEK Oy:tä koskeva tavoitekortti on kokousasian liitteenä. Tytäryhtiökohtaiset tavoitekortit ovat osittain salassa pidettäviä asiakirjoja julkisuuslain 24 §:n 1 momentin kohdan 17 perusteella. Lisäksi tavoitekorkeissa voi olla ei-julkista tietoa, mikä tarkoittaa sitä, että asia tulee julkiseksi vasta myöhemmin (julkisuuslaki 6 §). Tavoitekortin perustieto-osa on julkinen.

Toimivalta: Kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Hallintosäännön 4. luvun 1 §:n mukaan Lempäälän kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Hallintosäännön 4. luvun 2 §:n mukaan kunnanhallitus laatii vuosittain kuntakonsernin sisäisten yhteisöjen omistajaohjauslinjaukset. Tavoitekortti toimii hallintosäännössä tarkoitettuna vuosittaisena omistajaohjauslinjauksena. Hallintosäännön 10. luvun 3 §:n mukaan konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Lisätietoja kunnanjohtaja Heidi Rämö, heidi.ramo@lempaala.fi, 040 133 7803

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä Lempäälän Kiinteistöhuolto ja -tekniikka LEKITEK Oy:n tavoitekortin omistajan tahtotilaksi. Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi tavoitekortissa esitetyt muut tiedot, ajankohtaiset asiat ja riskienhallinnan osuuden.
Käsittely	Keskustelun kuluessa Totti Hämäläinen ehdotti, että omistajan tahtotila -kohdasta 2. poistetaan ”sekä palvelut laadukkaita” sekä muutetaan kohta 1. seuraavaksi: ”Yhtiö tuottaa laadukkaita ja läpinäkyviä palveluita”. Puheenjohtaja tiedusteli, että voiko kunnanhallitus hyväksyä muutokset yksimielisesti. Kunnanhallitus hyväksyi muutokset yksimielisesti. Keskustelun kuluessa Kari Virtanen esitti, että omistajan tahtotila -kohtaan kuntakonsernin synergiaetujen hyödyntäminen lisätään: ”Yhteistyö kunnan, konserniyhtiöiden ja Veden urakoiden hyödyntäminen. Projektijohdosta, yhteensovittamisesta ja aikatauluttamisesta vastaa yhdyskunnan palvelualueen henkilö / henkilöstö.” Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että Kari Virtasen muutosesitys raukeaa kannattamattomana ja Totti Hämäläisen tekemä muutosehdotus on hyväksytty yksimielisesti.
Päätös	Kunnanhallitus päätti hyväksyä Lempäälän Kiinteistöhuolto ja -tekniikka LEKITEK Oy:n tavoitekortin omistajan tahtotilaksi. Kunnanhallitus merkitsi tiedoksi tavoitekortissa esitetyt muut tiedot, ajankohtaiset asiat ja riskienhallinnan osuuden. Merkittiin pöytäkirjaan, että Lekitek Oy:n toimitusjohtaja Samuli Solmio ja johdon eristyisavustaja Tuulia Rinne saapuivat kokoukseen ennen tämän pykälän käsittelyä klo 16.29. Merkittiin pöytäkirjaan, että Heikki Hakala oli poissa kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.30-16.33. Merkittiin pöytäkirjaan, että Lekitek Oy:n toimitusjohtaja Samuli Solmio poistui kokouksesta ennen tämän pykälän päätöksentekoa klo 16.48. Merkittiin pöytäkirjaan, että Kari Virtanen jätti asiassa seuraavan sisältöisen eriävän mielipiteen: ”Kunnanvaltuuston 23.11.2022 hyväksymä talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2023-2025 sivulle 7 kohtaan Kuntakonsernin toiminta ja talous on kirjattu.

”Kuntakonsernin merkittävimpien tytäryhtiöiden toimintaa ja taloutta sekä talousarvion yhteydessä asetettavia tavoitteita on kuvattu sivuilla 71–82. Suunnitelmakauden aikana myös useat kunnan tytäryhtiöt investoivat merkittävästi ja tilanne tulee edellyttämään Lempäälän kunnalta yhtiökohtaista omistajaohjausta, jotta investointeihin liittyvät investointilainojen takaukset ja mahdolliset oman pääoman lisäykset tulevat käsiteltyä harkitusti ja investointisuunnitelmien edellyttämässä aikatauluissa.”

Mielestäni kunnanhallituksen olisi tarkemmin pitänyt kirjata ja päättää siitä miten Lempäälän kunta konsernina parhaiten hyödyntää synergiaetuja omissa ja omistamiensa yhtiöiden kanssa tehtävissä yhteis- ja erillisprojekteissa. Kunnan omistajana tulee ohjata ja valvoa em. projekteja ja saada synergiaedut siten parhaiten hyödynnettyä. Samalla tulee huomioitua projekteissa mukana olevien muiden yritysten sitouttaminen laadittuun aikatauluun kun projektijohto on yksissä eli kunnan henkilön / henkilöstön hallinnassa.”

Merkittin pöytäkirjaan, että kokouksessa pidettiin tauko tämän pykälän päätöksenteon jälkeen klo 16.56-17.39. Tauon päätyttyä puheenjohtaja totesi läsnäolijat kuten etusivulta ilmenee ja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Tiedoksi

Lempäälän Kiinteistöhuolto ja -tekniikka LEKITEK Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja